

Čís. 1565.

Svědék může se dopustití urážky na cti (§ 488 tr. zák.) pouze tehdy, vybočuje-li z rámce svědecké výpovědi; nespadá sem výrok obsahu vysvětlujícího a informačního, stal-li se bezelstně.

(Rozh. ze dne 22. března 1924, Zm I 79/24.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací uznal po ústním líčení o zmateční stížnosti generální prokuratury na záštitu zákona takto právem:

Rozsudkem okresního soudu ve Vildštejně ze dne 11. srpna 1923, pokud jím Bedřich a Gustav P. odsouzení byli pro přestupek podle §u 488 tr. zák., porušen byl zákon v tomto ustanovení; rozsudek ten, pokud se týče odsuzující části, se zrušuje a okresnímu soudu ve Vildštejně se ukládá, by v rozsahu zrušené části rozsudku znovu rozhodnul.

D ů v o d y:

Rozsudkem okresního soudu ve Vildštejně ze dne 11. srpna 1923 byli odsouzeni Bedřich a Gustav P. pro přestupek proti bezpečnosti cti podle §§ů 488 a 493 tr. zák., proto, že Bedřich G. před okresním soudem ve Vildštejně dne 22. února 1923 jak osvědek v trestní věci proti Gustavu G-ovi pro zločin podle §u 99 tr. zák. udal, že soukromý obžalobce Arnošt K. ve své svědecké výpovědi v této trestní věci učinil udání ve snaze dělati se důležitým, a Gustav P. se v téže trestní věci před okresním soudem ve Vildštejně dne 28. února 1923 jako svědek vyjádřil se zřetelem na svědeckou výpověď soukromého obžalobce »jak K. prostě si vymyslíl«. Naproti tomu byli oba obžalovaní podle §u 259 čís. 3 tr. ř. sprostěni z dalších bodů obžaloby, že se při téže příležitosti vyjádřil: a) Bedřich G., že K-ova výpověď jest vědomě nepravdivá a že jí musí jako utrhaní na cti označiti, jakož i že K. jako svědek učinil určitá udání »z přátelství«, b) Gustav P., že považuje výpověď K-ovu za vědomě křivou a že K. dělá důležitého. Odůvodnění rozsudku jest jednak samo s sebou v rozporu, jednak nejasné. Odsuzující část odůvodněna jest tím, že obraty onoho druhu obsahují, ne-li přímo předhůzku křivé výpovědi svědecké, při nejmenším předhůzku, že počínáno si bylo lehkovážně a z pohnutek nečestných. P. prý důkazu pravdy (pravděpodobnosti) nenabídl a G-em nabídnuté důkazy vztahují prý se na to, že soukromý žalobce »dělá důležitého«, nikoli však na to, že určitou výpověď učinil »pro dělání se důležitým. Nelze seznati, v čem nalézací soudce takovou rozdílnost obou výroků shledává, by jeden byl trestným a druhý beztrestným. Stejně nejasnou jest sprostující část rozsudku. Pokud se týče předhůzky, že soukromý žalobce učinil určitou výpověď »z přátelství«, tu prý obžalovaný dle protokolu ze dne 22. února 1923 neužil výroku »z přátelství«, nýbrž »z nepřátelství«. Má tím býti asi řečeno, že onen výrok nebyl prokázán, a tento výrok že nebyl žalován, a že proto došlo ku sprostění obžalovaného. Pokud se týče výroku »dělá se důležitým«, neshledává jej rozsudek urážlivým,

ježto jest to jen označením pro jakýsi stupeň temperamentu, nevyjadřuje však opovrživě vlastnost nebo dokonce sesměšňování. V příčině zbývajících bodů žalobních — seznati nelze, kterých — spočívá osvobozující rozsudek v soudcově názoru, že výroky ty se staly v plnění zákonné povinnosti svědecké za okolností vynucených, takže obžalovaní se mohli státi beztrestnými, bylo-li jim možno prokázati takové okolnosti, z nichž plynuly dostatečné příčiny, aby se obvinění pronesené mohlo pokládati za pravdivé. Takové okolnosti rozsudek zjišťuje a shledává proto dostatečné důvody, aby obžalovaní výpovědi soukromého obžalobce považovali za křivé. Konečně připomíná rozsudek, poukazuje na rozhodnutí nejvyššího soudu ze dne 7. února 1923, Kr I 55/23, že dlužno poskytnouti ochrany osobám, vykonávajícím povinnost svědeckou v zájmu výkonu spravedlnosti.

Z uvedeného znění odsuzující i sprostující části rozsudku jest zjevno, že obě tyto části logicky vedle sebe obstáti nemohou. Kdežto G. odsouzen byl pro výrok »by se dělal důležitým«, proštěn byl P. pro výrok »dělá se důležitým«, ačkoliv smysl obou výroků jest týž. Naproti tomu zase odsouzen byl P. pro výrok »jak si K. prostě vymyslí«, kdežto G. sprostěn byl pro výrok »K-ova výpověď jest vědomě nepravdivá a musím ji označiti za utrhačství.« Smysl obou výroků jest opět týž a liší se od sebe jen zúsobem vyjádření, že totiž výrok, pro který byl G. sprostěn, jest ostřejší i obsáhlejší, než výrok P-ův, pro který byl tento odsouzen. Nehledíc k uvedeným vadám rázu formálního, je rozsudek odsuzující pochybeným i ve věci samé. Odsouzení obou obžalovaných stalo se pouze pro uvedené dva výroky »dělá se důležitým« a »jak si K. prostě vymyslí«. Urážky soukromého obžalobce dopustili se prý oba obžalovaní u příležitosti svědeckých svých výpovědí v trestním vyhledávání proti Gustavu G-ovi pro zločin podle §u 99 tr. zák. Již citované rozhodnutí nejvyššího soudu ze 17. února 1923 Kr I 55/23 vyslovuje, že bylo by značným ochromením vykonávání trestní pravomoci, kdyby svědecká výpověď měla býti posuzována stejně jako každá jiná výpověď a že svědek především má povinnost, na otázku soudcovu udati pravdu. K udání pravdy musí svědek podle §u 165 tr. ř. býti výslovně napomenut, podle §u 167 tr. ř. má udati důvod svého vědomí a podle §u 168, 205 tr. ř. lze přikročiti k zčelení svědků i obviněných. Ježto výpovědi svědků i obviněných začasté obsahují pravý opak výpovědi obviněných nebo jiných svědků, má svědek povinnost udati vše, co k věci náleží a co ku zjištění pravdy může přispěti. Tak zpravidla bývá nejen prospěšno, ale i nutno, aby svědek vysvětlil neb odůvodnil příčinu nebo pohnutku odchýlných výpovědí. Arciť může i svědek obsahem své výpovědi dopustiti se trestného činu, zejména též urážky na cti, vybočuje-li z rámce svědecké povinnosti, ale pokud určité výroky svědků jsou obsahu vysvětlujícího a informačního a staly se bezelstně, trestné urážky na cti v nich spatřovati nelze. Svědecká výpověď zpravidla spočívá na dotazech soudcových, k vyšetření pravdy směřujících. V tomto případě tvrdili svědci G. a P. opak toho, co vypovídal tehdejší svědek a nynější soukromý obžalobce K. Za takového stavu věci nebylo pro vyhledávajícího soudce bez významu, seznati příčiny a případné pohnutky opačných výpovědí svědeckých. Dovozuje-li nalézací soud

pro sprostující část rozsudku, že bylo dostatečně příčin pro subjektivní názor obžalovaných, aby svědeckou výpověď nynějšího soukromého obžalobce K-a považovali za křivou, zůstalo neodůvodněno a nikterak z rozsudku nevyplývá, proč též důvod neplatí také pro výroky, ohledně nichž byl vnesen rozsudek odsuzující, neboť, jak uvedeno, je znění i smysl dotyčných projevů svědeckých vlastně totožný. Ježto svědek za každých okolností jest povinen mluvit pravdu a ježto při svědectví dochází nejen k vyličení určité události, nýbrž začasť i k vysvětlení souvislého zjevu jiného, bylo na soudci, aby hledě k zájmu státu na vyhledání materiální pravdy a ke shora zmíněnému požadavku jisté ochrany, již se svědkovi musí dostat, posoudil, zda obžalovaní měli v konkrétních okolnostech dostatečný důvod k tomu, aby pokládali své svědecké výpovědi za pravdivy, a bylo se mu dále proto obíratí zejména otázkou, zda obžalovaní byli si za tohoto stavu věci, zvláště vzhledem k řečenému podnětu svých výroků, vědomi toho, že se jejich seznání dotýkají cti K-ovy. Za nedostatku takových zjištění nelze naléztí ihned ve věci samé.

Čís. 1566.

Přechin proti bezpečnosti života podle §§ů 335, 337 tr. zák.

Hradlo smí býti obsluhováno jen zkoušeným výměnářem; též nesmí hradla opustiti; jest povinen přesvědčiti se před změnami v postavení výměn, je-li jízdni cesta volnou; této povinnosti nesprostuje ho ani uvolnění výměn výpravčím úředníkem a rozkaz jeho, by byla opravena cesta pro určitý vlak. Pachatele neomlouvá předpoklad, že šetření předpisů jinými zřízenci zamezí, by nedošlo k nehodě, nešetřil-li sám předpisů pro něho platných.

(Rozh. ze dne 24. března 1924, Kr II 343/23.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Novém Jičíně ze dne 7. dubna 1923, pokud jím byl obžalovaný uznán vinným přečinem podle §u 337 tr. zák.

Důvody:

Zmateční stížnost uplatňuje číselně formální zmatek čís. 5 §u 281 tr. ř. vytýkajíc, že výrok nalézacího soudu jest v okolnostech, pro otázku viny stěžovatelovy rozhodných, nejasným a neúplným. Výtky nejasnosti blíže nerozvádí, nedoličujíc, že z rozsudku nelze s určitostí seznati, co bere na skutkových okolnostech za prokázáno. Neúplnost soudního výroku shledává v tom, že se nalézací soud stěžovatelovou obhajobou vůbec nezabýval, věci nevyšetřil a neodůvodnil. Než výtka jest bezdůvodnou. Stěžovatel hájil se tím, že otevření výměn pro výjezd vlaku č. 2217 muselo se státi pod dozorem dopravního, který jedině sám smí klíčem výměny uvolniti, a že si myslel, že B. bez klíče nemůže vlastně ničeho dělati, zejména ne přehoditi výměny, když otevřeny